

Zbigniew Żebrowski

1909-?

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1934 r., w 1945 r. przyprowadził ze Sztokholmu do Gdyni „Dar Pomorza”, dyrektor „Dalmoru”.

Urodził się 8 grudnia 1909 r. w Warszawie, ojciec był inżynierem mechanikiem. W 1934 r. ukończył Wydział Nawigacyjny Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni i do wybuchu wojny pływał na statkach Żegluga Polskiej. W 1937 r. został II oficerem na „Chorzowie”¹, a w maju 1939 r. otrzymał dyplom kapitana żegluga małej².

W ostatnich dniach sierpnia 1939 r. w biurach armatorskich trwało gorączkowe obsadzanie statków – bowiem część załóg była mobilizowana do wojska. „Na szczęście wrócił z urlopu aż z Zakopanego Zbigniew Żebrowski”³ i zaokrętowany został na stanowisku II oficera na s/s „Puck”. W 1940 r. otrzymał dyplom kapitana żegluga wielkiej, w grudniu tego roku awansowany na I oficera. Z „Pucka” zszedł w lipcu 1942 r. i podjął pracę na rybackich trawlerach firmy The Boston Deep Sea Fishing and Ice Co. Ltd we

Fleetwood, administrującej także paroma polskimi trawlerami, które po wrześniu 1939 r. znalazły schronienie w Wielkiej Brytanii.

W 1943 r. opublikował we Fleetwood broszurę pod tytułem „Rybołówstwo – przemysł trawlerowy”, będącą pierwszą na ten temat pozycją polskiego piśmiennictwa, a rok później „Rybołówstwo morskie – narzędzia połowu”.

Powrócił do kraju w końcu października 1945 r., przyprowadzając ze Szwecji do Gdyni szkolny statek „Dar Pomorza”.

W kwietniu 1946 r. rozpoczął pracę w „Dalmorze” jako dyrektor techniczno-nawigacyjny i zarazem członek zarządu spółki. Inicjatorem i pomysłodawcą utworzenia tej spółki był przedwojenny senator i wojewoda wileński Zygmunt Beczkowicz, a udziałowcami m.in. Morski Instytut Rybacki i Centrala Obrotu Przetwórstwa Rybnego w Warszawie. Pre-

Powrót „Daru Pomorza” ze Szwecji, rok 1945

Zarząd spółki „Dalmor”, rok 1946, od lewej: J. Kukucz, Z. Beczkowicz, H. Tetzlaff, Z. Żebrowski
Fot. z książki Andrzeja Ropelewskiego „Ludzie «Dalmoru»”

zesem rady nadzorczej został wiceminister żeglugi i handlu zagranicznego Kazimierz Petruszewicz (abs. WN z 1928 r.). Biuro mieściło przy ul. Derdowskiego 2, następnie w porcie przy ul. Rybackiej, na terenie przedwojennego przedsiębiorstwa połowów dalekomorskich „Mewa”.

Na początku lata 1946 r. wszedł Zbigniew Żebrowski w skład zespołu, przygotowującego program nauczania na kursach dla rybaków dalekomorskich, organizowanych przez Państwowe Centrum Wychowania Morskiego w Gdyni.

Jesienią 1948 r. Ministerstwo Przemysłu i Handlu pozbawiło „Dalmor” uprawnień w zakresie eksportu i importu, a w połowie 1949 r. został zlikwidowany jako spółka i stał

się Państwowym Przedsiębiorstwem Wyodrębnionym „Dalmor”. Wyrzucono z pracy Beczkowicza, dyrektorem został Z. Żebrowski. Ale już w listopadzie następnego roku usunięto go z PZPR, ponieważ jego żona była obywatelką brytyjską i zmuszono do odejścia z „Dalmoru”. „Z naszych kolegów Zbigniew Żebrowski popadł w niełaskę i został wyrzucony z partii. Jego miejsce zajął Antoni Chudziński, przedtem kapitan portu Gdańsk⁴ – informowali szkolni koledzy w londyńskim „Okólniku”.

Na początku 1951 r. podjął pracę w MIR jako kierownik tworzonego w tym czasie Działu Sprzętu Rybackiego i Techniki Połowów.

W 1954 r. wydana została jego książka „Włoki trawlerowe”, a na początku stycznia 1957 r. otrzymał ponownie nominację na naczelnego dyrektora „Dalmoru”, obejmując to stanowisko po Zdzisławie Muszyńskim. Pełnił tę funkcję niespełna dwa lata: we wrześniu 1958 r. wyjechał służbowo do Wielkiej Brytanii i nie powrócił już do kraju. Nie udało się uzyskać żadnych informacji o jego dalszych losach.

„Dziennik Bałtycki” 11.03.1946

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, Gdynia 2000; Wadim Konstanty Taniewski-Elliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981; Andrzej Ropelewski, *Zbigniew Żebrowski*, [w:] *Encyklopedia Gdyni*, Gdynia 2006, Andrzej Ropelewski, *Ludzie „Dalmoru”*, Gdańsk 1997; Jan Kazimierz Sawicki, *Pod flagą komodora*, Gdańsk 1992; londyńskie „Okólniki”.

1 Karty ewidencyjne Związku Armatorów Polskich w zbiorach Sali Tradycji D/3512, s. 50.

2 „Praca na Morzu” 1939 nr 6, s. 226.

3 Jan Kazimierz Sawicki, *Pod flagą komodora*, Gdańsk 1992, s. 24.

4 „Okólnik” 1953, nr 66, s. 8.